

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2520248

Uw referentie
177626

Datum 3 november 2025

Betreft Beantwoording vragen naar aanleiding van de Rapportage 2024 -
Internationale Mensenrechtenprocedures

Geachte voorzitter,

Op 17 september 2025 ontving ik het verzoek van uw commissie om nader in te gaan op een aantal vragen van de commissieleden van de fractie van GroenLinks-PvdA over de Rapportage 2024 – Internationale Mensenrechtenprocedures. Hierbij ontvangt u, gezien de vragen met betrekking tot het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, en gezien de vragen met betrekking tot de brief op initiatief van Denemarken en Italië, tevens als de minister van Asiel en Migratie de beantwoording van deze vragen.

De beantwoording van de vragen is als volgt ingedeeld:

1. Naleving van uitspraken

Dit onderdeel gaat in op de vragen over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM).

2. De brief op initiatief van Denemarken en Italië

In dit onderdeel wordt ingegaan op de vragen die verband houden met de brief van mei 2025, getekend door negen EU-lidstaten, over het EHRM in relatie tot asiel- en migratiebeleid.

3. Toekomst EHRM en EVRM-systeem

Onderdeel 3 gaat in op de inzet van het kabinet ten aanzien van de toekomst van het EHRM en het systeem van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

4. Speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne

Onderdeel 4 betreft de vragen over het Speciaal Tribunaal misdrijf agressie.

5. Israël en de Raad van Europa

In dit onderdeel wordt ingegaan op de vragen die zijn gesteld over Israël en de Raad van Europa (RvE).

1. Naleving van uitspraken

Ministerie van Buitenlandse
Zaken

Onze referentie
BZ2520248

De regering voert de uitspraken van het EHRM te goeder trouw uit, zowel voor wat betreft de individuele maatregelen die vereist zijn om een vastgestelde schending te herstellen, als wat betreft algemene maatregelen die gericht zijn op het voorkomen van nieuwe, vergelijkbare schendingen. Het toezicht op de naleving van deze uitspraken ligt bij het Mensenrechtenoverleg van het Comité van Ministers van de Raad van Europa (CM-DH). Het CM-DH wordt hierin ondersteund door een afdeling van het Secretariaat van de Raad van Europa, het "*Department for the Execution of Judgments*" (*Execution Department*). In alle zaken waarin het EHRM een schending ten aanzien van Nederland vaststelt, dient de regering uiterlijk zes maanden na het onherroepelijk worden van een uitspraak van het EHRM een "*Action Plan*" of plan van aanpak in. In deze *Action Plans* zet de regering uiteen welke individuele en algemene maatregelen genomen zijn of nog zullen worden genomen om de betreffende uitspraak van het EHRM uit te voeren en om in de toekomst vergelijkbare schendingen te voorkomen. Deze *Action Plans* zijn openbaar en kunt u terugvinden op de website van het *Execution Department*.¹

In iedere rapportage over internationale mensenrechtenprocedures is een hoofdstuk opgenomen waarin de in het rapportagejaar genomen maatregelen tot tenuitvoerlegging van EHRM uitspraken en beslissingen van de VN-Verdragscomités worden beschreven. Over de tenuitvoerlegging van de uitspraken van het EHRM waarin in 2024 een schending is geconstateerd zal in de komende rapportages worden gerapporteerd.

2. De brief op initiatief van Denemarken en Italië

Voor het kabinet staat de onafhankelijkheid van de rechter, nadrukkelijk ook die van het EHRM, voorop. Derhalve heeft het kabinet besloten de brief van mei 2025 over het EVRM die is ondertekend door negen lidstaten, niet te ondertekenen. Graag verwijs ik in dit kader naar de beantwoording van vragen van de leden Wilders en Vondeling (beiden PVV) en van het lid Piri (GroenLinks-PvdA) van 3 juli jl. Wel heeft Nederland en marge van de Europese Raad van 26 juni jl. uitgedragen de intentie achter deze brief te steunen, in zoverre deze betrekking heeft op de noodzaak voor de verdere aanscherping van het asiel- en migratiebeleid. Nederland heeft zich daarom aangesloten bij het initiatief van Denemarken en Italië om in dat opzicht opvolging te geven aan de brief, in lijn met motie Eerdmans.² Binnen dit proces draagt het kabinet consequent de boodschap uit dat de legitimiteit van het EHRM niet in het gedrang mag komen en het niet de bedoeling is op de stoel van de rechter te gaan zitten. Graag verwijs ik u in dit kader ook naar de op 29 september jl. verstuurde Geannoteerde agenda van de formele JBZ-Raad, 13-14 oktober 2025.

Ook ten aanzien van uitspraken van het EHRM die politiek gevoelig liggen of beleidswijzigingen vereisen, staat voor het kabinet buiten kijf dat de

¹ Database van het *Execution Department*:
<https://hudoc.exec.coe.int/eng#%7B%22execdocumenttypecollection%22:%5B%22CEC%22%5D%7D>.

² Kamerstuk 32 317, nr. 962.

onafhankelijkheid en legitimiteit van het EHRM op geen enkele wijze mogen worden aangetast. Dat behelst dat het kabinet zich committeert aan tenuitvoerlegging van de uitspraken van het EHRM, ongeacht de uitkomst en implicaties.

Ministerie van Buitenlandse
Zaken

Onze referentie
BZ2520248

Zoals hiervoor is beschreven wordt in iedere rapportage een hoofdstuk opgenomen met daarin de in het rapportagejaar genomen maatregelen tot tenuitvoerlegging van EHRM-uitspraken. In de rapportage wordt verslag gedaan en aan de hand van die gegevens is het aan alle betrokkenen om hierover te reflecteren.

3. Toekomst EHRM en EVRM-systeem

Het kabinet hecht veel waarde aan het EVRM en zijn toezichtmechanisme, inclusief het EHRM. Het EVRM-systeem, internationaal geroemd als meest effectief mensenrechtensysteem ter wereld, is een belangrijke pilaar van de democratische rechtsstaat in Europa. Het kabinet is er veel aan gelegen om deze pilaar te beschermen en versterken. Dit betekent overigens niet dat er geen discussie kan plaatsvinden over hoe de toepassing van het EVRM zich in de loop der jaren heeft ontwikkeld. Dit mag echter niet uitmonden in politieke druk op de rechters van het EHRM, noch op het EHRM als instituut. Het kabinet zet zich in het kader van het opvolgingstraject van de hiervoor genoemde brief van de negen lidstaten consequent in voor het behoud van de onafhankelijkheid en het gezag van het EHRM.

Ten aanzien van de naleving van de uitspraken van het EHRM neemt Nederland structureel actief deel aan het Mensenrechtenoverleg van het Comité van Ministers (CM-DH) van de RvE, dat toezicht houdt op naleving van uitspraken van het EHRM door lidstaten. In dit verband, maar ook bilateraal, spreekt Nederland lidstaten aan op hun verantwoordelijkheden bij de tenuitvoerlegging van uitspraken van het EHRM. Op internationaal niveau is de naleving van uitspraken van het EHRM bovendien een voorwaarde voor effectieve grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van onder andere strafrecht en migratie. Ook heeft Nederland in 2025, evenals in voorgaande jaren, het *Human Rights Trust Fund* van de RvE gesteund met een bijdrage van EUR 100.000. Deze gelden worden gebruikt om RvE-lidstaten te ondersteunen bij de tenuitvoerlegging van uitspraken van het EHRM.

Het klopt dat het EHRM te kampen heeft met een achterstand ten gevolge van het grote aantal zaken dat aanhangig wordt gemaakt. Nederland heeft derhalve, samen met gelijkgezinde lidstaten, tijdens de budgetonderhandelingen van de RvE succesvol gepleit voor meer en structurelere financiering voor het EHRM uit het basisbudget. Hiermee wordt geprobeerd tegemoet te komen aan het spanningsveld tussen rechterlijke onafhankelijkheid en financiële afhankelijkheid.

4. Speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne

De verdragstekst die Oekraïne en de RvE op 25 juni jl. ondertekenden waarmee het *Special Tribunal for the Crime of Aggression against Ukraine* werd opgericht, is een resultaat van meer dan twee jaar aan onderhandelingen tussen 36 landen, waaronder Nederland. In deze onderhandelingen heeft Nederland consistent het

belang benadrukt van brede internationale en financiële steun voor het agressietribunaal. De brief aan de Tweede Kamer van 24 juli jl. licht toe dat dit een pijler is van de Nederlandse onderhandelingsinzet voor een mogelijk Nederlands gastlandschap en de voorwaarden die Nederland daaraan stelt. In dit kader verwijs ik u tevens naar de brief aan de Tweede Kamer van 28 oktober jl., waarin het vervolg op het gastlandaanbod voor de huisvesting in Nederland, inclusief de daarbij behorende fasen, wordt toegelicht. Nederland is als verdragspartij bereid financieel bij te dragen aan het agressietribunaal en heeft hiervoor een bedrag van EUR 16 miljoen structureel per jaar gereserveerd om de toekomstige contributie te betalen. Ook voor het mogelijke gastlandschap is een bedrag van EUR 66 miljoen gereserveerd ten behoeve van huisvestingskosten. Beide gereserveerde budgetten vallen onder de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Onze referentie
BZ2520248

5. Israël en de Raad van Europa

De staat Israël heeft niet de status van *observer state* bij de RvE. Het Israëlsche parlement, de *Knesset*, heeft wel *observer status* bij de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa. Leden van de *observer* delegatie mogen zitting nemen in de Vergadering, maar hebben geen stemrecht. Daarnaast is het Statuut van de Raad van Europa op parlementen met *observer status* niet van toepassing. *Observer status* bij de Parlementaire Vergadering bij de Raad van Europa wordt toegekend door de Parlementaire Vergadering, op voorstel van het Bureau van de Parlementaire Vergadering. Het is dan ook aan de Parlementaire Vergadering zelf om zich hierover te buigen. De regels van de Parlementaire Vergadering geven overigens geen regeling voor het afnemen van deze status. Voor het Comité van Ministers is hierin geen rol. Het EVRM is niet van toepassing, omdat Israël geen partij is bij het verdrag.

Ten aanzien van de vragen die betrekking hebben op het Genocideverdrag (1948) en genocidaal geweld merkt het kabinet op dat het in de regel terughoudend is om situaties als genocide te kwalificeren. Op dit moment speelt deze kwestie in de rechtszaak van Zuid-Afrika tegen Israël bij het Internationaal Gerechtshof (IGH). Nederland wil niet vooruitlopen op de uitspraak van het IGH in deze zaak.

Tot slot

Ik waardeer uw diepgaande kennisneming van de Rapportage Internationale Mensenrechtenprocedures en vertrouw erop dat de beantwoording afdoende is.

De minister van Buitenlandse Zaken,

D.M. van Weel

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum
2 oktober 2025

Referentie
BZ2520248

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij
10 oktober 2025

Plandatum/Deadline
Kamer
14 oktober 2025

Binnengekomen op
17 september 2025

Bijlage(n)
1

nota

Beantwoording vragen EK n.a.v. Rapportage 2024
Internationale Mensenrechtenprocedures

Aanleiding

Op 17 september 2025 hebben de leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid kennis genomen van de brief ter aanbieding van de Rapportage 2024 – Internationale Mensenrechtenprocedures en vragen gesteld over diverse onderdelen, zoals de naleving van uitspraken van het Europees Hof van de Rechten van de Mens (EHRM), de brief op initiatief van Denemarken en Italië, de toekomst van het EHRM en Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens-systeem, het Speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne en vragen omtrent Israël en de Raad van Europa.

Geadviseerd besluit

Uw instemming met de voorgestelde beantwoording aan de Eerste Kamer en de ondertekening daarvan.

De vragen zijn aan u gesteld maar omdat een aantal vragen ook op het beleidsterrein van MinJenV, StasJenV en MinAenM liggen is met hen ambtelijk afgestemd en wordt ook aan deze bewindspersonen om akkoord gevraagd. Indien u akkoord gaat, zal u namens deze bewindspersonen de beantwoording aanbieden.

Kernpunten

- De Rapportage 2024 – Internationale Mensenrechtenprocedures is een rapportage over de internationale mensenrechtenprocedures bij de Raad van Europa en de Verenigde Naties. Bij de Raad van Europa betreft dat de zaken bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Europees Comité voor Sociale Rechten en Comité van Ministers. Bij de Verenigde Naties betreft dat de procedures bij het Mensenrechtencomité, Comité tegen Discriminatie van Vrouwen en Comité tegen Foltering.
- Nederland rapporteert jaarlijks over de procedures waarbij het Koninkrijk der Nederlanden betrokken is. De rapportages bevatten o.a. samenvattingen van uitspraken en beslissingen van het voorafgaande jaar.

- Leden van de fractie van GroenLinks-PvdA hebben naar aanleiding van de Rapportage 2024 – Internationale Mensenrechtenprocedures een aantal vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.
- De vragen gaan over de naleving van uitspraken bij het Europees Hof van de Rechten van de Mens waarin een schending is geconstateerd, de brief op initiatief van Denemarken en Italië over het EHRM in relatie tot het asiel- en migratiebeleid, de inzet van het kabinet ten aanzien van de toekomst van het EHRM en Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens-systeem, het Speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne en tot slot over Israël's rol binnen de Raad van Europa.
- De beantwoording wordt ondertekend door de minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid, de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de minister van Asiel en Migratie en is te vinden in bijgaand "Beantwoording EK vragen n.a.v. Rapportage 2024 – Internationale Mensenrechtenprocedures".

Datum
2 oktober 2025